

Ontsluiten van natte basisinformatie Rijkswaterstaat

Rapport RIKZ/2005.015

10 mei 2005

Ontsluiten van natte basisinformatie Rijkswaterstaat

Rapport RIKZ/2005.015

10 mei 2005

Disclaimer

Het Rijksinstituut voor Kust en Zee van Rijkswaterstaat (RWS-RIKZ), en degenen die aan deze publicatie hebben meegewerkt, hebben de in deze publicatie opgenomen gegevens zorgvuldig verzameld naar de laatste stand van wetenschap en techniek. Desondanks kunnen er onjuistheden in deze publicatie voorkomen.

Het Rijk sluit, mede ten behoeve van degenen die aan deze publicatie hebben meegewerkt, iedere aansprakelijkheid uit voor schade die uit het gebruik van de hierin opgenomen gegevens mocht voortvloeien.

Colofon

Uitgegeven door:	H. J. M. Oosterwijk	RWS - RIKZ
	N.C.M.I. Meijer-Fransen	RWS - RIKZ
	J. Schreur	RWS - RIZA
	R. C. van Oort	RWS - AGI
	N. A. Kinneging	RWS - AGI

Informatie:	BasisInfoDesk
Telefoon:	070 – 311 44 44
Fax:	070 – 311 45 00

Uitgevoerd door:

Opmaak:

Datum: 10 mei 2005

Status: Definitief

Versienummer: 8

Inhoudsopgave

1. **Voorwoord 5**
2. **Samenvatting 6**
3. **Inleiding 7**
4. **Basisinformatie nat 8**
 - 4.1 Huidige situatie 8
 - 4.2 De informatiebronnen 9
 - 4.3 De infocentra 11
5. **Ontwikkelingen 13**
 - 5.1 De nieuwe organisatie van basisinformatie 13
 - 5.2 De komst van WADI 13
 - 5.3 Geoservices 14
 - 5.4 Publieksgerichte dienstverlening 14
 - 5.5 eGovernment 15
 - 5.5.1. Nieuwe Webvoorzieningen Rijkswaterstaat (NWR) 16
 - 5.5.2. Het internet en intranetbeleid Verkeer en Waterstaat 16
 - 5.6 De Helpdesk water 16
 - 5.7 Europese Richtlijnen 16
 - 5.8 Andere aanbieders van waterinformatie 17
 - 5.9 Evaluaties 19
 - 5.9.1. TNS-NIPO onderzoek 19
 - 5.9.2. Polls op de watermarkt 19
 - 5.9.3. Workshop Water Instrumentariumdag 20
6. **De toekomst van de watermarkt 22**
 - 6.1 De watermarkt: alle natte basisinformatie van de Rijkswateren onder één dak. 22
 - 6.1.1. Uitbreiding van natte basisinformatie 22
 - 6.1.2. Van data naar informatie 23
 - 6.1.3. Uitbreiding van informatieproducten 23
 - 6.1.4. Uitbreiding van informatiebronnen 23
 - 6.1.5. Uitbreiding van achtergrond informatie 24
 - 6.2 De doelgroepen van de watermarkt 24
 - 6.3 Een klantgerichte watermarkt 25
 - 6.3.1. Evaluatie 26
 - 6.4 De positie van de watermarkt t.o.v. andere aanbieders op internet 26
 - 6.5 Samenwerking watermarkt en waterland 27
 - 6.6 De helpdesk water en de watermarkt 27
 - 6.7 Resumé 28
7. **Groeimogelijkheden in de toekomst: 29**
 - 7.1 Aanbod van waterdata van de overheid 29
 - 7.2 Aanbod van waterdata per stroomgebied. 29
8. **Conclusies en aanbevelingen 30**

1. Voorwoord

Rijkswaterstaat is hard op weg een professionele, publieksgerichte overheidsorganisatie te worden. Omgevingsbewust met oog voor resultaat voor de klant, maar ook met oog voor verbetering van efficiency. Als onderdeel van deze efficiencyverbetering voert Rijkswaterstaat sinds begin 2005 een centrale regie op de natte basisinformatie met als doel het hele proces van inwinnen tot presenteren van gegevens Rijkswaterstaat breed te stroomlijnen. Maar wat is nu precies natte basisinformatie?

Om haar taken uit te kunnen voeren heeft Rijkswaterstaat informatie nodig over de toestand en het gebruik van de rijkswateren en de kust. Voor dit doel verzamelt Rijkswaterstaat gegevens, de zogeheten basisinformatie. Met basisinformatie worden de werkprocessen van de regionale diensten ondersteund, trends gesignaleerd en meetresultaten getoetst aan wettelijke normen en Europese richtlijnen zoals de Kaderrichtlijn Water of de Vogel en Habitat richtlijn. Basisinformatie ligt ten grondslag aan vele informatieproducten die laten zien of er voldoende en schoon water is en of we veilig zijn tegen overstromingen. Met andere woorden: natte basisinformatie levert een essentiële bijdrage aan de uitvoering van het waterbeheer, het voorbereiden en evalueren van het nationale waterbeleid en de naleving van (inter)nationale wetten en afspraken.

In dit voorliggende rapport worden de mogelijkheden beschreven van het ontsluiten van natte basisinformatie van rijkswaterstaat via de internetsite www.watermarkt.nl. Speerpunt voor de ontwikkeling van deze succesvolle site is de benutting van de vele mogelijkheden voor regionale diensten. Met nadruk worden de regionale directies uitgenodigd om mee te denken en mee te beslissen over de uiteindelijke invulling van de nieuwe watermarkt.

Met de komst van een nieuwe centrale Rijkswaterstaat database (Waterdata Infrastructuur (Wadi)) en Geoservice ter ontsluiting van deze gegevens, zal de nieuwe watermarkt niet alleen de natte basisinformatie kunnen presenteren, afkomstig uit de landelijke programma's maar ook informatie uit regionale meetnetten en projecten.

De watermarkt-site moet uiteindelijk leiden tot het middel waarmee de informatie van de natte Rijkswaterstaat toegankelijk wordt voor ten eerste alle professionele gebruikers binnen en uiteindelijk ook buiten de Rijkswaterstaat en ten tweede voor het brede publiek. Ten slotte zal de site ook fungeren als de centrale ingang voor alle vragen over de totstandkoming van natte basisinformatie.

Naar mijn stellige overtuiging levert de nieuwe watermarkt met deze aanpak een constructieve bijdrage aan de inrichting en vormgeving van de natte informatievoorziening binnen het agentschap Rijkswaterstaat.

Met vriendelijke groet,

Hero Prins
Regisseur Basisinformatie Natte Infrastructuur
Rijkswaterstaat

2. Samenvatting

De stroom natte basisinformatie, welke binnen Rijkswaterstaat verzameld wordt, is onmisbaar voor het functioneren van Rijkswaterstaat, maar is daarnaast voor een grote groep gebruikers buiten Rijkswaterstaat minstens zo interessant. Zo maken gebruikers van onze waterwegen en watersystemen en belanghebbenden al lange tijd gebruik van de aangeboden basisinformatie.

Ruim 5 jaar geleden is de site www.watermarkt.nl opgezet, onder andere om de toen heersende versnippering van het gegevensaanbod tegen te gaan. De huidige watermarkt is een informatieve site gericht op de specialist. Informatie, gegevens en producten uit de landelijke monitoring van Rijkswaterstaat worden binnen de context aangeboden via ruim 25 themasites. De informatie wordt veelal aanbod gestuurd aangeboden en de huidige informatievoorziening bevindt zich vooral op het niveau van datavoorziening. Daarnaast is het niet gericht op het publiek en het aanbod van gegevens is incompleet onder meer door de huidige beperkingen van DONAR.

De themasites onder de watermarkt maken momenteel gebruik van schaduwdatabases en databases in eigen beheer. Deze data-redundantie is foutgevoelig en brengt bovendien hoge beheerkosten met zich mee.

Momenteel spelen er in de omgeving van de watermarkt diverse ontwikkelingen. Denk hierbij aan de nieuwe organisatie van natte basisinformatie (centrale regie), de komst van WADI, NIS en Geoservices, het professionaliseren van de publieksgerichtheid en de toenemende invloed van diverse Europese richtlijnen.

In het kader van deze ontwikkelingen willen het RIKZ, RIZA en AGI gezamenlijk het beschikbaar stellen van natte basisinformatie, zowel landelijk, regionaal als projectmatig, en daaruit voortvloeiende informatieproducten integraal organiseren. Vanuit de centrale organisatie van basisinformatie is het centraal presenteren van basisinformatie via een corporate internetsite een logische en efficiënte stap: overzichtelijk, goedkoop en gebruikersvriendelijk. De watermarkt kan gezien zijn huidige positie uitstekend uitgroeien tot de nieuwe centrale corporate ingang. Natuurlijk zal e.e.a. worden ingepast in het nieuwe I&I-beleid.

Alle gegevens die zijn opgeslagen in WADI worden direct via de nieuwe watermarkt gepresenteerd, middels een gereduceerd aantal vraaggestuurde applicaties (consolidatie-ICT). De applicaties maken gebruik van generieke GUI-componenten, die momenteel samen met WADI worden ontwikkeld en waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van Geoservices. Daarmee wordt het aanbod van natte basisinformatie niet alleen aanzienlijk uitgebreid en gestandaardiseerd, maar bovenal neemt de kans op fouten af en loopt de beheerinspanning terug.

De informatievoorziening zal het niveau van data presenteren overstijgen en zich meer richten op het bieden van bruikbare informatie voor beleid en beheer. Als positief neveneffect wordt de publieksgerichtheid hierdoor versterkt zonder extra investering.

3. Inleiding

De ontwikkelingen binnen Rijkswaterstaat staan bepaald niet stil. De komende periode staan een aantal organisatorische veranderingen op het programma. Zo zijn er de ontwikkelingen rondom de nieuwe organisatie van alle basisinformatie, waarbij de regie wordt gecentraliseerd. Ook de komst van het datamanagementsysteem WADI en het gebruik van Geoservices, de aandacht voor het professionaliseren van de publieksgerichtheid en de toenemende invloed van diverse Europese richtlijnen spelen een belangrijke rol. In het kader van deze ontwikkelingen willen het RIKZ, RIZA en AGI gezamenlijk het beschikbaar stellen van natte basisinformatie en daaruit voortvloeiende informatieproducten, zoals kaartmateriaal, rapportages, waarschuwingen, berichtgeving, softwareapplicaties en artikelen integraal organiseren.

Dit rapport beschrijft de huidige situatie van het beschikbaar stellen van natte basisinformatie, de ontwikkelingen die invloed hebben op dit proces en de gewenste situatie in de vorm van een minimaal te ontwikkelen scenario voor het centraal beschikbaar stellen van basisinformatie van de Rijkswateren. Ook een aantal toekomstige groeimogelijkheden wordt beschreven. Een beperkte evaluatie en inventarisatie van meningen en wensen van rijksoverheid, decentrale overheden, belanghebbenden en gebruikers wordt beschreven. Het rapport wordt afgesloten met een samenvattende conclusie, consequenties en aanbevelingen.

4. Basisinformatie nat

Eén van de missies van het project informatievoorziening is het ontsluiten van de stroom natte basisinformatie welke binnen Rijkswaterstaat verzameld wordt. Deze informatie is onmisbaar voor het functioneren van Rijkswaterstaat, maar is daarnaast voor een grote groep gebruikers buiten Rijkswaterstaat minstens zo interessant. Zo maken gebruikers van onze waterwegen en watersystemen en belanghebbenden zoals andere overheden, het bedrijfsleven, internationale organisaties, GTI's en kennisinstituten al lange tijd gebruik van de aangeboden basisinformatie.

4.1 Huidige situatie

Gebruikers van basisinformatie kunnen sinds 5 jaar informatie en gegevens uit de Nederlandse monitoring van Rijkswateren via de site www.watermarkt.nl benaderen. De site is een combinatie van een portaal en informatiesite. Eén van de belangrijkste redenen voor het opstarten van deze site was het bieden van een alternatief voor het jaarboek, de kroniek en de presentator. Bovendien bood het verstrekken van informatie via het internet vele voordelen. De informatie werd daarmee gratis toegankelijk voor een breed publiek, het verbeterde het imago van Rijkswaterstaat en bovendien kon actuele informatie eenvoudiger worden geboden. Belangrijk is ook deze manier van gegevens presenteren heeft geleid tot een efficiënter beheer van gegevens.

De opzet van de watermarkt, een informatieve site met verwijzingen naar themasites die informatie en gegevens bieden uit de monitoring van de Nederlandse Rijkswateren, is bewust gekozen om de toen heersende versnippering tegen te gaan.

Doordat de productie van basisinformatie is verdeeld over verschillende Rijkswaterstaat onderdelen is ook het beschikbaar stellen van basisinformatie verdeeld. Via verschillende internetsites worden de gegevens beschikbaar gesteld, vaak vanuit een eigen database. Basisinformatie wordt ook verwerkt tot informatieproducten zoals kaartmateriaal, rapportages, waarschuwingen, berichtgeving, softwareapplicaties of artikelen. Ook deze informatie wordt via diverse sites aangeboden. Inmiddels zijn op de watermarkt ruim 25 van deze themasites beschikbaar.

De watermarkt biedt de sites niet aan zoals een portaal dat doet. Alle informatieservices zijn geplaatst binnen de juiste monitoring context met de bijbehorende achtergrondinformatie. Door het aanbrengen van structuur wordt meer eenheid gebracht in de verschillende Rijkswater informatiebronnen.

Naast het aanbieden van informatiebronnen biedt de watermarkt informatie over alle stappen van de informatiekringloop. Voor de verschillende meetprocessen wordt de informatiebehoefte van beheer en beleid beschreven. Ook de informatiestrategie en het inwinnen en verwerken van gegevens komt uitgebreid aan bod.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud (technisch en content) van de sites onder de watermarkt is verdeeld over verschillende mensen en diensten. Een deel van het technisch beheer is uitbesteed aan externe bureaus.

Gegevens en informatie, maar ook waarschuwingen en adviezen, kunnen eveneens worden verkregen via de infocentra (Basis/InfoDesk Infocentrum Binnenwateren, Geo-Loket) Via deze infocentra kunnen gebruikers ook direct in contact komen met specialisten van Rijkswaterstaat.

De productcatalogus Basisinformatie Nat vormt tenslotte het naslagwerk met alle informatieproducten die worden gemaakt onder de vlag van het Rijkswaterstaat Programma Basisinformatie Natte Infrastructuur (PBNI)

4.2 De informatiebronnen

Op dit moment zijn via de watermarkt diverse soorten informatiebronnen beschikbaar

De informatiesystemen

Algemene informatie over de hieronder beschreven informatiesystemen is beschikbaar.

De centrale database DONAR bevat de natte meetgegevens die worden ingewonnen ten behoeve van de monitoring van de Rijkswateren. Het datamanagementsysteem WADI is de opvolger van DONAR. i-Bever is een informatiesysteem voor de standaard verwerking van gegevens.

Beschikbaar:

De websites van DONAR, WADI en het verwerkingspakket i-Bever. De applicaties zelf zijn niet bereikbaar via de watermarkt.

De waterstandaarden

In Nederland houden tientallen instanties zich bezig met het verzamelen van gegevens over water. Voor doeltreffende gegevensuitwisseling is standaardisatie van deze gegevens nodig. De IdsW beheert de bestaande gegevensstandaarden binnen de sector water.

Voor waterbeheerders is de Leidraad Monitoring een hulpmiddel bij het vertalen van beleidsdoelstellingen naar een scherp geformuleerde informatiebehoefte en meetstrategie. Voor de ontwerpers van meetnetten is het een handreiking bij het opzetten van een efficiënt, kosteneffectief meetnet. Bij alle aanbevelingen is rekening gehouden met de Europese Kaderrichtlijn Water.

Beschikbaar:

De sites van IdsW en de Leidraad Monitoring

De Meetresultaten

De meetresultaten uit de diverse monitoring programma's van Rijkswaterstaat zijn beschikbaar via diverse internetsites. De gepresenteerde basisinformatie bestaat uit meetgegevens en daaruit afgeleide producten zoals kengetallen, kaartmateriaal, rapportages, voorspellingen en softwareapplicaties.

Beschikbaar:

Waterbase, Waterstat, Noordzeeatlas, Actuele waterdata, Getij, Waternormalen, Golfklimaat, Kustlijnkaarten, Zeegras, Fytoplankton, Deltavogelatlas, Ecotopenkaarten

Informatieproducten

Overige informatieproducten zoals foto's, artikelen maar ook een productcatalogus welke alle informatieproducten beschrijft die worden gemaakt binnen het programma Basisinformatie Natte Infrastructuur.

Beschikbaar:

trendsinwater.nl, Productcatalogus Basisinformatie Nat, kustfoto,

Modellen

Informatie hoeft niet altijd uit metingen te worden gehaald, maar kan ook met behulp van computermodellen worden gemaakt. RWS maakt gebruik van waterbewegingmodellen en waterkwaliteitsmodellen, ecologische, morfologische en logistieke modellen.

Beschikbaar:

Websites van SIMONA en Nautilus.

Meetplanning

De site www.waterplan.nl is gevuld met informatie over de landelijke meetnettenplanning. WaterPlan geeft een antwoord op de vraag waar, hoe frequent en waarom een bepaalde stof gemeten gaat worden.

Beschikbaar:

Waterplan

Operationele informatie

Veiligheid, de bescherming van mensen tegen wateroverlast en vervuild water, is één van de kerntaken van Rijkswaterstaat. Betrokkenen worden hier dan ook actief over geïnformeerd.

Met het alarmeringssysteem Aqualarm bewaakt Rijkswaterstaat non-stop de waterkwaliteit in de Nederlandse rivieren. Gepresenteerd worden real-time waterkwaliteitsgegevens van de Rijn bij Lobith en de Maas bij Eijsden.

De Stormvloedwaarschuwingsdienst (SVSD) licht dijk- en keringbeheerders en behoeders van de openbare veiligheid in als gevaarlijke hoogwaterpeilen worden verwacht. Als de SVSD actief is

staat op de website een overzicht van de uitstaande verwachtingen en de status van de belangrijkste keringen.

Het Infocentrum Binnenwateren geeft informatie, advies en waarschuwingen over de binnenwateren. Van hoogwaterwaarschuwingen tot informatie over zwemwaterkwaliteit en scheepvaartinformatie. De manier van informatie verstrekken is toegepast op de ontvanger van de informatie.

Beschikbaar:

Stormvloedwaarschuwingdienst (SVSD), het infocentrum Binnenwateren en Aqualarm.

4.3 De infocentra

De watermarkt biedt inmiddels veel informatie en het aanbod wordt in de loop van de tijd steeds uitgebreid en geactualiseerd. Desondanks blijven er altijd nog veel vragen die men niet beantwoord ziet via internet. De drie infocentra van RIKZ, RIZA en AGI fungeren als backoffice voor de watermarkt

Veel vragen betreffen uitgebreide gegevensaanvragen, vragen die specialistische hulp vereisen en algemeen informatieve vragen.

De BasisInfoDesk

De *BasisInfoDesk* van het RIKZ is van oorsprong het loket voor 'zoute' gegevens en informatie die voor de Monitoring van de Waterstaatkundige Toestand des Lands (MWTL) worden ingezameld. In de loop van de tijd is dienstverlening door de *BasisInfoDesk* flink uitgebreid. Met name meer algemene en inhoudelijk informatieve vragen over kust en zee worden aan de desk gesteld. De *BasisInfoDesk* werkt nauw samen met de gebruikersondersteuning DONAR en zal in 2005 onderzoeken op welke wijze de beide desken hun werkzaamheden kunnen integreren en op elkaar afstemmen. De dienstverlening van de helpdesk Baggerspecie loopt via de *BasisInfoDesk*. In de loop van 2005 zal de *BasisInfoDesk* zijn naam waarschijnlijk veranderen in Infocentrum RIKZ.

De *BasisInfoDesk* is het centrale loket voor gegevens, informatie en informatieproducten over de zoute wateren.

Het Infocentrum Binnenwateren

Het infocentrum vormt het landelijk informatiecentrum voor de Nederlandse binnenwateren. Het infocentrum levert dagelijks informatie over waterkwaliteit en kwantiteit. Berichtgeving en waarschuwingen worden verzorgd (vaarwegstremmingen, doorvaarthoogten, waterstanden, hoogwaterberichtgeving, stormwaarschuwingen voor de dijken in het IJsselmeergebied en dreigende watertekorten)

Het infocentrum Binnenwateren is het eerste aanspreekpunt voor de media en centraal loket voor informatie, advies en waarschuwingen over de binnenwateren.

Geo-Loket

Het Geo-Loket beheert het basispakket geogegevens voor het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Daarin zitten allerlei bestanden die voor de werkzaamheden van V&W onmisbaar zijn. Sommige bestanden zijn via het Geo-Loket aangekocht van derden, andere heeft Rijkswaterstaat zelf geproduceerd zoals het NAP. In het basispakket geogegevens zitten onder meer topografische kaarten, hoogtekaarten, topografische bestanden (onder andere DTB-nat), luchtfoto's en bodemkaarten. Het basispakket wordt voortdurend aangepast aan de actuele wensen.

De geografische bestanden zijn breed toepasbaar. Het basispakket is bestemd voor zowel de droge als natte waterstaat en van planvorming en aanleg tot beheer en onderhoud. Voor iedereen die bezig is met de ruimtelijke omgeving zijn de bestanden waardevol.

5. Ontwikkelingen

Diverse ontwikkelingen, welke onder meer beschreven worden in de Lange Termijn Visie Basisinformatie, later overgegaan in het project efficiencyverbetering basisinformatie, en het ondernemingsplan Rijkswaterstaat, zijn van invloed op het ontsluiten van natte basisinformatie. Daarnaast spelen specifiek voor de watermarkt ook nog andere factoren een rol.

De ontwikkelingen worden hieronder kort beschreven. Voor een meer uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de betreffende rapportages.

5.1 De nieuwe organisatie van basisinformatie

Vanuit het project efficiencyverbetering basisinformatie is het voorstel gedaan een centrale regisseur aan te stellen voor zowel de natte als de droge basisinformatie om zo te komen tot een centrale regie op de deelprocessen van de dienstverlening voor basisinformatie. Inmiddels is een centrale regisseur voor het natte deel aangesteld. Deze centrale regie geldt voor het hele proces van vraagarticulatie, via inwinnen tot verstrekken van basisinformatie binnen Rijkswaterstaat.

Als logische vervolgstap wordt een nauwere samenwerking gewenst met de andere overheidspartijen op watergebied (Unie van Waterschappen, provincies, gemeentes, internationale partijen).

5.2 De komst van WADI

Natte meetgegevens die tot nu toe werden opgeslagen in DONAR zullen in de toekomst worden opgeslagen in WADI. WADI slaat alle gegevens op die nodig zijn voor het primaire proces. Naast basisgegevens zal WADI ook gegevens bevatten zoals bijvoorbeeld modelresultaten, kengetallen en geografie.

Gegevens die door externe bureaus in opdracht van RWS worden verzameld moeten in WADI worden opgeslagen. Het criterium wat wordt genoemd is dat het gegevens betreft die men gezamenlijk wil publiceren. WADI kan ook aansluiten bij externe databases.

De gegevens uit WADI worden in principe via internet ontsloten. Indien er gegevens zijn die vertrouwelijk van aard zijn kan een geveenseigenaar bepalen dat deze niet via internet beschikbaar worden gesteld. In dit laatste geval zijn de gegevens alleen binnen Rijkswaterstaat of voor een specifieke doelgroep beschikbaar

De applicaties die het mogelijk maken gegevens via internet te presenteren maken gebruik van generieke GUI-componenten. Deze worden op dit moment samen met WADI ontwikkeld en hierbij wordt optimaal gebruik wordt gemaakt van Geoservices.

De site WaterBase presenteert momenteel de gegevens die in DONAR zijn opgeslagen. Door de beperkingen van het huidige DONAR gebeurt

dat nu op een indirecte wijze. WaterBase maakt voor haar toepassing op internet namelijk gebruik van een schaduwdatabase. Ook andere Watermarkt sites, zoals bijvoorbeeld de Getij-site, gebruiken schaduwdatabases of databases in eigen beheer. De indruk bestaat alsof al deze gegevens uit één bron worden afgenomen terwijl de werkelijke bronnen verspreid en versnipperd kunnen zijn. Deze versnippering en duplicering van gegevens is echter foutgevoelig en brengt ook hogere beheersinspanningen (dus hogere kosten) met zich mee.

5.3 Geoservices

Geoservices is een initiatief van de AGI in nauwe samenwerking met de Regionale en Specialistische Diensten van Rijkswaterstaat. Het Geoservices initiatief heeft als doel relevante, geharmoniseerde en kwalitatief hoogwaardige geografische informatie beschikbaar te maken voor de ondersteuning van de werkprocessen van Rijkswaterstaat in al haar facetten. Geoservices heeft de intentie om de Geo-Informatie Infrastructuur (GII) van Rijkswaterstaat te verbeteren en te vernieuwen door geo-informatiebronnen (services) voor de gebruiker beschikbaar te maken op basis van internationale standaarden en protocollen.

5.4 Publieksgerichte dienstverlening

Naast onze eigen ambitie van een efficiëntere organisatie van informatievoorziening speelt ook de ambitie van Rijkswaterstaat om in 2008 de meest publieksgerichte overheidsorganisatie te zijn.

Deze ambitie speelt zeker een belangrijke rol als je kijkt naar de huidige aanpak van de informatievoorziening voor klanten buiten Rijkswaterstaat. In haar oorspronkelijke opzet richt de watermarkt zich voornamelijk op specialisten op het gebied van waterbeheer, waterbeleid en monitoring van de Rijkswateren.

Binnen het publieksgericht werken worden doelgroepen ingedeeld in Gebruikers en Belanghebbenden. De overheid wordt als klant als vanzelfsprekend beschouwt. De watermarkt hanteert dezelfde begrippen met de volgende indeling:

Overheid

Binnen deze groep vallen zowel de Rijksoverheid als de lagere of decentrale overheden zoals waterschappen, provincie en gemeente.

De belanghebbenden

Dit zijn alle mensen die beroepsmatig gebruik maken van de verstrekte gegevens en informatie. Tot deze groep behoren o.a. de ingenieursbureaus, de beroepsvaart, kennisinstituten enz.

De gebruikers

Het publiek dat niet beroepsmatig gebruik maakt van de verstrekte gegevens en informatie. Hiertoe behoren bijvoorbeeld gebruikers van de Rijkswateren (vaarwegen en watersystemen) die behoefte hebben aan informatie en gegevens zoals de recreanten. Ook studenten en

scholieren en andere geïnteresseerden worden tot de groep gebruikers gerekend.

Het steunpunt gebruikersoriëntatie en publieksgerichte dienstverlening van AVV heeft vastgesteld dat Rijkswaterstaat in zijn informatievoorziening moet groeien van een organisatie die zijn informatie aanbiedt (verkoop georiënteerd) naar een organisatie die zich oriënteert op de klant en de samenleving (markt georiënteerd)

Het onderstaande figuur is het publiekswaarde model zoals wordt gebruikt door het steunpunt.

Het publiekswaarde model

Het model beschrijft vijf verschillende dimensies. Drie dimensies beschrijven de 'voordelen' vanuit de klant gezien: resultaat, afhandeling, emotie. Onder de streep staan de twee dimensies die betrekking hebben op de 'kosten' (prijs en moeite)

Doel van een goede publiekswaarde is om op de aspecten boven de deelstreep in de vergelijking zo hoog mogelijk te scoren (goed resultaat, goede afhandeling, positieve emotie) Op de aspecten onder de deelstreep moet in verhouding tot de voordelen zo laag mogelijk gescoord worden (acceptabele prijs en weinig moeite)

Het publiekswaarde model is een instrument welke mogelijk gebruikt kan worden om de publiekswaarde van de watermarkt te bepalen. Afhankelijk van de wens van Rijkswaterstaat kan dit model ook worden gebruikt om de publieksvriendelijkheid van de watermarkt aan te passen.

5.5 eGovernment

Met behulp van internet en andere ICT hulpmiddelen wil Rijkswaterstaat relaties onderhouden met burgers, bedrijfsleven en andere overheden. Niet alleen publiekgericht werken staat daarbij centraal, maar ook het gelijktijdig verbeteren van onze interne bedrijfsvoering (het op orde brengen van het huis) Daarmee is eGovernment een instrument dat rechtstreeks bijdraagt aan het Ondernemingsplan van Rijkswaterstaat.

5.5.1. Nieuwe Webvoorzieningen Rijkswaterstaat (NWR)

Het project Nieuwe Webvoorzieningen Rijkswaterstaat (NWR) zorgt ervoor dat Rijkswaterstaat de komende jaren gebruik kan (blijven) maken van webtoepassingen, zoals e-mail en inter- en intranet (I&I). Deze toepassingen en de voorzieningen die daar voor nodig zijn (elektronische postbus, servers waar de sites op draaien), moeten kostenbesparend, gestandaardiseerd en technologisch up to date zijn. NWR werkt de toepassingen en de benodigde voorzieningen uit.

5.5.2. Het internet en intranetbeleid Verkeer en Waterstaat

Het internet en Intranetbeleid van Verkeer en Waterstaat heeft als belangrijkste doelstelling dat internet vanuit een communicatieperspectief wordt ingezet, om actieve openbaarheid van overheidsinformatie en interactie met burgers en organisaties vorm te geven. Volgens het beleid dienen sites aan vijf randvoorwaarden te voldoen. Alle beschikbare informatie van het ministerie moet op internet te vinden zijn. Deze informatie moet vraaggestuurd worden aangeboden. De informatie moet actueel en toegankelijk zijn voor alle gebruikers en interactieve elementen bevatten. Daarnaast is gesteld dat informatie over overheidsdatabanken beschikbaar moet worden gesteld via internet.

Alles wordt op de corporate internetsite gepubliceerd, tenzij er een aantoonbare behoefte is aan een onafhankelijk platform. Plannen voor een nieuwe internetsite moeten daarom ter toetsing aan DCO worden voorgelegd.

5.6 De Helpdesk water

In het in juli 2003 ondertekende Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) zijn verschillende partijen overeengekomen "*de verbrokkelde structuur van helpdesks en kennistransferpunten te stroomlijnen*". Daarnaast is in het NBW afgesproken "*...om op zowel op de korte als lange termijn de beschikbare kennis met elkaar te delen...*". De verschillende partijen die hier in participeren zijn het ministerie van V&W, het interprovinciaal overleg (IPO), de unie van waterschappen (UVW) en de vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG). Tussen de partijen is afgesproken dat er voor 9 december 2003 een plan van aanpak zou worden voorgelegd aan het Kennisplatform NBW, hetgeen ook gebeurd is. In juni 2004 is er een voorstel geschreven waarin een aantal alternatieven is uitgewerkt om te komen tot de vorming van een Helpdesk Water. Op dit moment wordt er gewacht op de besluitvorming.

5.7 Europese Richtlijnen

Diverse Europese richtlijnen zoals de kaderrichtlijn water (KRW), de vogel- en habitatrichtlijn (VHR), de Europese zwemwaterrichtlijn en de EU richtlijn in opkomst INSPIRE maar ook verdragen zoals OSPAR hebben in toenemende mate invloed op de monitoring van de Rijkswateren. De richtlijnen hanteren verschillende gebiedsindelingen

en stellen eisen aan rapportage en informatievoorziening. Vanuit Brussel bestaat bijvoorbeeld de verplichte gezamenlijke rapportage van waterschappen en rijksoverheid voor de Kaderrichtlijn Water. Overigens is ook WADI voorbereid op eventuele samenwerking met andere bronhouders zoals waterschappen. Indien gewenst kunnen zij gegevens laten opslaan in WADI.

De diverse richtlijnen leiden eveneens tot een veranderde informatiebehoefte bij de gebruikers van de gegevens.

Informatie over de richtlijnen wordt via diverse bronnen openbaar gemaakt. Daarnaast zijn binnen Rijkswaterstaat diverse projectgroepen, steunpunten en contactpersonen aanwezig.

5.8 Andere aanbieders van waterinformatie

Via internet zijn diverse aanbieders van waterinformatie actief. Het betreft zowel portalen, informatiesites als communities. Zowel het informatieaanbod als de doelgroepen van de aanbieders verschillen sterk.

Hieronder wordt een beeld geschetst van de belangrijkste aanbieders van waterinformatie om later een goed beeld te krijgen van de positie van de watermarkt. Omdat vrijwel iedere stichting, overheidsinstelling en onderzoeksinstituut waterinformatie via internet aanbieden zijn deze buiten beschouwing gelaten. Om tot een goed vergelijk te komen zijn uitsluitend sites met een landelijk aanbod van informatie of gegevens opgenomen.

Portalen

Op watergebied zijn met name de startpagina's bekende portalen. (<http://water.pagina.nl/> <http://waterbeheer.pagina.nl/>) Daarnaast zijn er ook startpagina's voor bijvoorbeeld zee, rivieren, kust etc.

Andere portalen:

www.waterland.net

Waterland vormt het portaal voor alle beschikbare waterinformatie, van overheid tot bedrijfsleven. Waterland is sinds kort ondergebracht bij het Netherlands Water Partnership, het NWP. Naast Rijkswaterstaat zijn de Unie van Waterschappen, en KIWA/VEWIN partners van waterland. Het NWP wil in samenwerking met andere informatieaanbieders binnen de watersector via één centraal punt informatie aanbieden. Waterland vormt dus de wegwijzer in waterinformatieland.

www.H2Overheid.nl

Een initiatief van Gemnet (o.a. van de Vereniging van Nederlandse gemeenten) Dit portaal biedt een verzameling van documenten van de overheid voor de overheid.

www.uvw.nl

De 48 Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de Unie van Waterschappen. De sites van de waterschappen en

hoogheemraadschappen zijn o.a. via een kaart beschikbaar. Daarnaast achtergrondinformatie van de taken van de unie.

Het is niet bekend of de waterschappen gegevens centraal aanbieden voor gebruikers. Sommige waterschappen bieden gegevens via hun website, bij anderen kun je de gegevens persoonlijk opvragen.

www.vewin.nl

Site van de vereniging van waterbedrijven in Nederland. Wie doet wat in de waterwereld. De rol van de overheid, provincie, waterschap, gemeente en drinkwaterbedrijven. Over internationale samenwerking en de rol van andere organisaties. Daarnaast ook de verschillende beleidsvisies.

Infosites

Gegevens uit monitoring zijn beschikbaar via een beperkt aantal sites.

www.natuurloket.nl

Gegevens over beschermde soorten flora en fauna afkomstig uit het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM)¹ zijn beschikbaar via Het Natuurloket. Het Natuurloket is een initiatief van het ministerie van LNV en de organisaties binnen Vereniging Onderzoek Flora & Fauna (VOFF) De gegevens zijn afkomstig uit databanken van de zogenaamde Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) Vrijwilligers verzamelen die gegevens over beschermde dieren en planten voor bijvoorbeeld FLORON, RAVON en SOVON Vogelonderzoek Nederland. Het loket is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij bouwplannen, ruimtelijke ordening of beheer van natuur- of bedrijfsterreinen. On-line kunnen gratis indicatieve verspreidingsgegevens van het aantal soorten dat valt onder de natuurwetgeving en de soorten die voorkomen op de Rode lijsten worden opgevraagd. Voor een volledig rapport waarin staat aangegeven om welke dieren of planten het gaat en waarin een eerste indicatie wordt gegeven van de te verwachten effecten van de ingreep, dient een offerte aangevraagd te worden.

Naast deze database bieden de eigen sites van bijvoorbeeld stichting Anemoon (zeeorganismen), FLORON (flora), SOVON (vogels) en RAVON (reptielen en amfibieën) gegevens in de vorm van verspreidingskaarten en grafieken van trends.

¹ Het doel van het NEM is om landelijke trends in de ontwikkeling van populaties van planten en dieren te meten en om het verzamelen van deze soortgegevens aan te laten sluiten op de informatiebehoefte van de overheid. Het NEM, in 1995 gestart, is een samenwerkingsverband tussen de Ministeries van LNV, V&W en VROM en het RIVM en het CBS.

Communities

www.waterforum.net

Wordt gepresenteerd als dé link naar de waterwereld. De site bevat nieuwsberichten voor professionals in de watersector. Daarnaast is een agenda met evenementen beschikbaar, kunnen advertenties en vacatures worden geplaatst en bekeken en leveranciers van apparaten en systemen op het gebied van afvalwater tot waterbeheer worden gezocht.

Het waterforum is een uitgave van Nova Forum Publishing.

www.aquanova.net

Een platform op Internet voor de Waterindustrie. Aquanova is een initiatief van Maris om een communicatienetwerk op te zetten tussen diverse branches, uitgevers, bedrijven en andere organisaties, die zich bezighouden met informatievoorziening en - uitwisseling op het gebied van de 'waterindustrie'.

www.waterbond.nl

De Stichting Nederlandse Waterbond is medio 2004 opgericht om de Nederlandse burger een directe stem te geven in de wereld van het water.

Via de waterbond kunnen burgers vragen stellen

5.9 Evaluaties

5.9.1. TNS-NIPO onderzoek

Bron: www.waterbond.nl

“Verreweg de meeste Nederlanders (87 procent) zouden het toejuichen als zij voor al hun vragen, opmerkingen of klachten over waterdiensten bij één loket terecht kunnen. Ruim 40% vindt het onduidelijk welke instantie (waterbeheer) waarvoor precies verantwoordelijk is. Dit blijkt uit een landelijke enquête door TNS-NIPO op verzoek van de Stichting Nederlandse Waterbond”

De resultaten van de enquête zijn beschikbaar via de site van de waterbond.

5.9.2. Polls op de watermarkt

Door middel van polls op de watermarkt wordt continue de mening van bezoekers gevraagd over een aantal stellingen die betrekking hebben op de informatievoorziening via de watermarkt. Iedere stelling staat gedurende 3 maanden op de homepage van de watermarkt. Iedere bezoeker kan slechts éénmaal zijn stem, eens of niet eens, uitbrengen. Iedere respondent kreeg bovendien de mogelijkheid commentaar te leveren.

De resultaten

In tabel 1 staan de resultaten van de tot nu toe gepresenteerde stellingen. Over het algemeen waren de meeste respondenten het eens met de stellingen. In de gegeven commentaren wisselden de respondenten echter vaak sterk van mening. Met name de eerste stelling leidde tot zeer diverse reacties uiteenlopend van de wens gegevens en informatie van verschillende overheden te integreren, tot grote voorkeur voor internetsites die gedifferentieerd per organisatie gegevens en informatie aanbieden.

Stelling	Aantal	Eens (%)	Oneens (%)
1. Doorverwijzen naar elkaars waterinformatie is goed, fysiek integreren is beter.	127	82	18
2. Een site voor alleen Rijkswater is niet meer van deze tijd.	211	75	25
3. De watermarkt stelt zich op als publieksgerichte dienstverlener.	67	73	27
4. De watermarkt is de centrale ingang voor vragen over watermonitoring bij Rijkswaterstaat.	91	73	27

Tabel 1. resultaten van de polls op de watermarkt

5.9.3. Workshop Water Instrumentariumdag

Tijdens de Themadag Waterinstrumentarium, een initiatief van de Informatiedesk standaarden water (IdsW), op 3 februari '05 is een workshop georganiseerd met als thema: 'Waterdata via internet, op weg naar integratie of differentiatie'. Bezoekers van de dag zijn gebruikers van waterinstrumenten en andere betrokkenen rondom waterrapportages.

De workshop werd bezocht door ruim 30 gebruikers. Na een algemene introductie waarin de toekomstplannen van de watermarkt werden toegelicht, werden een 10-tal stellingen voorgelegd. De aanwezigen werden ingedeeld in 5 discussiegroepen die met een gezamenlijk standpunt dienden te komen. Iedere groep kreeg daarnaast gelegenheid zijn standpunt toe te lichten.

De groepen zijn ingedeeld naar herkomst van de gebruiker: Rijksoverheid (11), Waterschappen (8), Provincie en Gemeente (2), Instituten (4), Bedrijfsleven (9).

De stellingen hadden tot doel de meningen van de verschillende gebruikersgroepen te testen ten aanzien van:

- Een gedifferentieerde presentatie van waterdata via internet. Dus Rijkswateren en regionale wateren gescheiden (2)
- De wenselijkheid en mogelijkheid van integratie van waterdata presentatie via internet. (3)
- De invloed van Europese richtlijnen op de manier van waterdata presenteren via internet. (2)

-
- Welke invloed het grote publiek heeft op de manier van presenteren van waterdata via internet. (3)

Zowel overheden als bedrijfsleven en instituten zijn van mening dat Informatie over elke waterloop, groot of klein op één plaats voor het publiek beschikbaar moet zijn. De opzet van één centrale ingang zoals een loket, lijkt hiervoor het meest geschikt.

Het presenteren van waterdata van rijkswater en regionale wateren via verschillende sites vanwege behoud van eigen identiteit wordt gezien als ongewenst. Er zijn voldoende andere manieren om die identiteit uit te dragen.

Door de toenemende invloed van de Europese richtlijnen zijn de overheden en andere gebruikers het erover eens dat vanuit de stroomgebiedbenadering een opzet waarbij informatie en gegevens over zowel Rijks- als regionaal water wordt gegeven gewenst is. Als het mogelijk is ook graag over de landsgrenzen.

Publieksgerichtheid wordt door de overheden als belangrijk ervaren. Zij zijn van mening dat de gebruiker inspraak mag hebben in de manier van presenteren van gegevens en informatie.

Provincie en waterschappen vinden dat zij een duidelijke (wettelijk vastgelegde) taak hebben het grote publiek van informatie en gegevens te voorzien. Zij willen dat niet uitbesteden of overlaten aan de markt. De Rijksoverheid gaat voor het principe van 'de markt tenzij'. Vanzelfsprekend zijn instituten en bedrijfsleven voor overlaten aan de markt.

De conclusie kan worden getrokken dat de verschillende groepen voorkeur hebben voor het gezamenlijk presenteren van waterdata. Centraal, goed toegankelijk, overzichtelijk en publieksgericht zijn de gewenste doelen.

6. De toekomst van de watermarkt

De huidige watermarkt biedt informatie, gegevens en producten uit de landelijke monitoring van Rijkswaterstaat. Het informatieaanbod en de wijze van aanbieden zijn voornamelijk afgestemd op de specialist: beleid, beheer en monitoring.

In hoofdstuk 5 zijn een aantal ontwikkelingen beschreven die betrekking hebben op het ontsluiten van basisinformatie en de resulterende informatieproducten via internet. De watermarkt kan inspelen op deze ontwikkelingen door te groeien naar een site die fungeert als centrale ingang voor alle natte basisinformatie en de bij deze basisinformatie horende informatieproducten en achtergrondinformatie van de Rijkswateren. Actueel, compleet en goed toegankelijk. Eén site voor alle waterbeheerders, professionals, gebruikers en iedere geïnteresseerde.

6.1 De watermarkt: alle natte basisinformatie van de Rijkswateren onder één dak.

6.1.1. Uitbreiding van natte basisinformatie

De huidige watermarkt presenteert gegevens uit de monitoring van de Rijkswateren welke in DONAR opgeslagen zijn. Deze gegevens worden gepresenteerd via diverse zogenoemde themasites.

Eind 2005 zal DONAR vervangen zijn door het datamanagement systeem WADI. WADI heeft een veel uitgebreider pakket aan natte basisinformatie. Onder deze uitbreiding vallen onder andere:

- Naast landelijke ook regionale en projectmatige gegevens
- Meer geo-informatie
- Actueel Dieptebestand Nederland
- Fysische, chemische, biologische en morfologische kengetallen
- Meer biologische gegevens
- Meer morfologische gegevens

Alle gegevens die zijn opgeslagen in WADI worden direct via de nieuwe watermarkt gepresenteerd, middels een gereduceerd aantal vraaggestuurde applicaties (consolidatie-ICT). De applicaties maken gebruik van generieke GUI-componenten, die momenteel samen met WADI worden ontwikkeld en waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van Geoservices. Dit levert belangrijke voordelen op:

- De nadelige effecten van de nu gebruikte schaduwdatabases en databases in eigen beheer, zoals de gevoeligheid voor fouten en extra beheersinspanningen, worden hiermee voorkomen. Dit levert een aanzienlijke besparing van tijd en kosten op.
- De huidige themasites, zoals WaterBase, WaterStat en Getij, kunnen breder ingezet worden. Zo zal de Getij site bijvoorbeeld, naast de hoog- en laagwaters uit de landelijke

meetprogramma's, ook gegevens van regionale meetlocaties gaan presenteren.

Gezien de reeds tot stand gebrachte bundeling van informatiebronnen biedt de watermarkt uitstekende mogelijkheden zich verder uit te breiden tot de centrale ingang voor alle natte basisinformatie.

6.1.2. Van data naar informatie

Er wordt rekening gehouden met de informatiebehoefte van de gebruikers (vraaggestuurd aanbod). Zo wordt bij de berekening en indeling van kengetallen bijvoorbeeld rekening gehouden met de KRW definitie waterlichamen. Ook kan data worden geaggregeerd tot voor beleid en beheer direct bruikbare informatie die het NIS kunnen voeden (voorbeeld de toets-trend matrix) Voor gebruikers kan ook inzicht worden geboden in veelgestelde vragen zoals de kwaliteit van het Noordzeewater of de overschrijding van afgesproken normen.

Een ander illustratief voorbeeld van de huidige versnippering is het opvragen van waterstanden. Historische gemeten waterstanden zijn te vinden op WaterBase, kengetallen op WaterStat, actuele waterstanden op ActueleWaterData en voorspelde waterstanden op de Getij-site. Door de mogelijkheid de gegevens direct uit WADI te halen kan de gebruiker via één applicatie zowel de gemeten, geaggregeerde en voorspelde waterstanden opvragen.

De informatievoorziening zal het niveau van data presenteren overstijgen en zich meer richten op het bieden van bruikbare betekenisvolle informatie.

6.1.3. Uitbreiding van informatieproducten

Via de watermarkt zullen alle voor het publiek beschikbare informatieproducten die zijn gebaseerd op de natte basisinformatie van de Rijkswateren toegankelijk zijn. Ook betreft het informatieproducten die in samenwerking met andere partijen zijn gemaakt zoals bijvoorbeeld de deltavogelatlas en de bestrijdingsmiddelenatlas.

Het presenteren van informatie en gegevens voor specifieke publieksgroepen zal worden overgelaten aan de markt tenzij er speciale wensen op dit vlak zijn vanuit de organisatie.

Tot de uitbreiding hoort bijvoorbeeld het KRW geoportaal. Dit geoportaal biedt kengetallen van zowel Rijkswaterstaat als de waterschappen.

6.1.4. Uitbreiding van informatiebronnen

Informatiebronnen zoals genoemd in 4.2 zullen worden geactualiseerd en uitgebreid passend binnen de nieuwe scope van de watermarkt. Het betreft alle verwijzingen naar, en informatie over, informatiesystemen, waterstandaarden, meetnetten, modellen, meetplanning en operationele informatie.

6.1.5. Uitbreiding van achtergrond informatie

Via de huidige watermarkt wordt relevante achtergrondinformatie aangeboden. Met behulp van deze informatie is het voor gebruikers duidelijk op welke manier het informatieaanbod is samengesteld.

Omdat de watermarkt alle gebruikers en belanghebbenden wil bedienen zal een overzicht van beschikbaarheid van de data worden samengesteld: welke data, welke informatie, voor welk doel, welke informatiebron en voor welk RWS proces.

Ook zal uitleg worden gegeven waarom en voor wie RWS deze gegevens meet en hoe RWS deze gegevens inwint.

Op informatief vlak kan de watermarkt op verschillende manieren uitbreiden. Er kan gedacht worden aan:

- Overhevelen van informatie van bestaande Rijkswaterstaat sites die vallen binnen de scope van de watermarkt. Een goed voorbeeld is de informatie vanaf de KWIS site die opgenomen wordt op de watermarkt (RWS bemonsteringsvoorschriften en het landelijke instrumentenbestand)
- Informatie over de diverse relevante Europese richtlijnen. Een korte uitleg van de richtlijn. De invloed van de betreffende richtlijn op de monitoring van de Rijkswateren. De rol van de verschillende overheden en de helpdesken of aanspreekpunten binnen de overheid. Verwijzingen naar andere informatiebronnen.
De informatie kan zijn toegesneden op de professionele gebruiker van natte basisinformatie, op het brede publiek of op beide.
- Informatie voor verschillende doelgroepen over de Rijkswateren en de kust. Te denken valt aan informatie voor waterschappen, provincie en gemeente. Informatie voor burgers. Informatie voor het onderwijs.
- Achtergrondinformatie voor het publiek over de missie van Rijkswaterstaat en hoe het inwinnen van basisinformatie daar een bijdrage aanlevert. Wat is het maatschappelijk nut? Waarom meten we waterstanden? Waarom wordt de ligging van de kustlijn gemeten?

De informatie kan worden verzorgd in samenwerking met andere betrokken overheden en/of instanties.

6.2 De doelgroepen van de watermarkt

De watermarkt is toegankelijk voor vele doelgroepen. Het is een feit dat de natte basisinformatie in de eerste plaats is bedoeld voor de primaire processen van Rijkswaterstaat. Zij zullen dan ook tot de belangrijkste doelgroep blijven behoren. Daarnaast is het ook een feit

dat een grote groep gebruikers van waterwegen en watersystemen dankbaar gebruik maken van de geboden informatie. Ook andere rijksoverheid onderdelen, waterschappen en provincies, maar ook organisaties en kennisinstituten, het bedrijfsleven en internationale organisaties maken al lange tijd gebruik van de aangeboden basisinformatie.

De efficiency winst die wordt behaald door het centraal aanbieden van alle natte basisinformatie met alle daarbij behorende producten en informatie komt alle doelgroepen ten goede. Voor de opdrachtgever, de waterbeheerders en beleidsmakers zal er een extra stuk bruikbare informatie worden toegevoegd (Zie hoofdstuk 6.1)

Door het aanbod van veel verschillende themasites worden ook veel verschillende doelgroepen bediend. Iedere themasite richt zich specifiek op een bepaalde doelgroep waarmee een optimale bediening van een verschillend publiek wordt bereikt.

Het grote publiek kan profiteren van alle aangeboden gegevens, informatie en producten en heeft de mogelijkheid direct vragen te stellen. Zij kunnen inzicht krijgen in het werk dat Rijkswaterstaat uitvoert om te zorgen voor schoon water en droge voeten.

6.3 Een klantgerichte watermarkt

De watermarkt wil zich in zijn rol als aanbieder van gegevens, informatie en informatieproducten van de Rijkswateren richten op zijn klanten. De verschillende groepen van interne klant tot het brede publiek moeten op de watermarkt gemakkelijk kunnen vinden waar zij naar zoeken.

De klant moet de watermarkt kunnen vinden. Medewerkers van Rijkswaterstaat dienen bekend te worden gemaakt met de watermarkt. De waterbeheerders en beleidsmakers van rijksoverheid en waterschappen moeten zich verbonden voelen met de watermarkt. De vindbaarheid via internet moet optimaal zijn. Daarnaast zal gebruik gemaakt worden van reeds bestaande bekende ingangen zoals de site van www.rijkswaterstaat.nl en de site www.waterland.net. Ook de Helpdesk water in oprichting zal fungeren als frontoffice.

De naam van een site dient al een indruk te geven van de inhoud. De huidige naam 'watermarkt' zal waarschijnlijk veranderen in een meer bij de nieuwe missie passende naam.

Indien klanten niet de juiste informatie of gegevens via de watermarkt kunnen vinden kunnen zij via de watermarkt in contact komen met de backoffices, het infocentrum RIKZ, het infocentrum Binnenwateren en het Geo-Loket. De infocentra kunnen de gebruiker direct in contact te brengen met de betreffende specialisten.

6.3.1. Evaluatie

De huidige informatievoorziening van de watermarkt bevindt zich vooral op het niveau van datavoorziening. Het aanbod richt zich voornamelijk op de professionele gebruiker, maar is slechts ten dele vraaggestuurd. Informatie en gegevens worden aangeboden op een manier die veelal past binnen het denken van Rijkswaterstaat. We willen echter groeien van een organisatie die zijn gegevens en informatie aanbiedt (verkoop georiënteerd) naar een organisatie die zich oriënteert op de klant en de samenleving.

De nieuwe watermarkt gaat zich richten op de informatiebehoefte van de klant. Die informatiebehoefte verschilt echter per doelgroep en ook binnen de doelgroep bestaan andere wensen. Een waterschap heeft bijvoorbeeld een andere informatiebehoefte dan een inwoner van een kustplaats.

Welke informatiebehoefte leeft er bij de verschillende groepen? Wie heeft behoefte aan wat en waarom? Door middel van bijvoorbeeld klantenpanels, gebruikersdagen en gerichte evaluaties kunnen wensen worden geïnventariseerd.

Naar de informatiebehoefte van gebruikers en belanghebbenden is overigens al veel onderzoek gedaan. Informatie en rapporten zijn te vinden op de site van het steunpunt gebruikersoriëntatie & publieksgericht werken.

Een belangrijk dilemma is nog tot hoever de wensen van het publiek een rol kunnen spelen. Rijkswaterstaat wil in 2008 de meest publieksgerichte overheidsorganisatie zijn. Wat betekent dat voor de mate van publieksgerichtheid van de watermarkt?

Een volgende vraag is in hoeverre we informatie en gegevens zelf op maat aan bieden en wat we aan de markt kunnen overlaten. Hiermee wordt met name het afstemmen van informatie op doelgroepen zoals recreanten en onderwijsinstellingen bedoeld. Vaak worden deze doelgroepen door instanties zoals de ANWB veel beter bereikt.

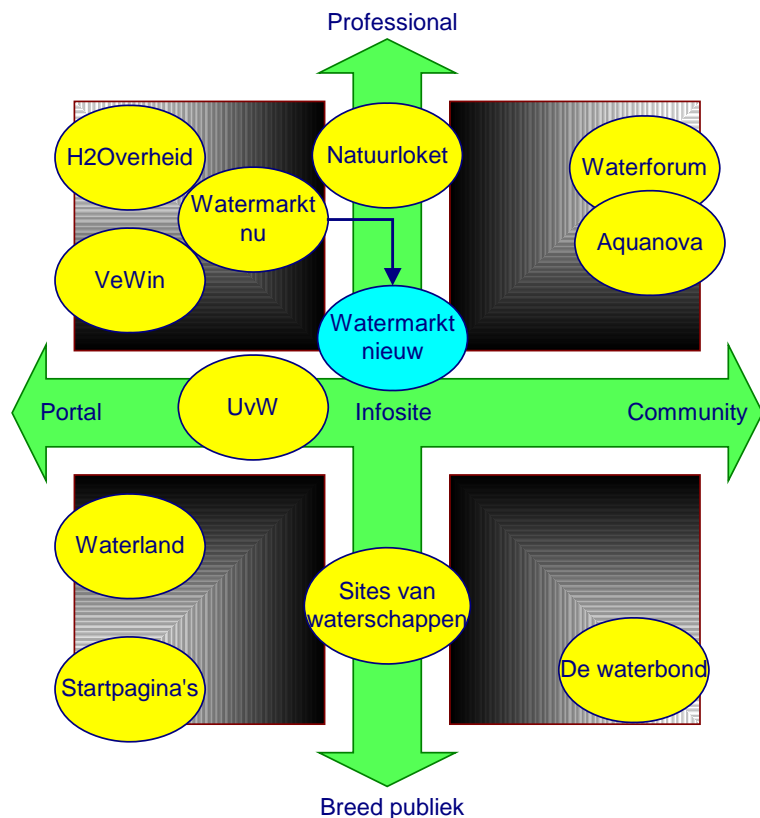
De huidige watermarkt zal dit jaar worden geëvalueerd door de gebruikers en zullen wensen van gebruikers t.a.v. de nieuwe watermarkt (WAT en niet HOE) worden geïnventariseerd, o.a. met behulp van enquêtes en workshops.

6.4 De positie van de watermarkt t.o.v. andere aanbieders op internet

De positie van de huidige watermarkt t.o.v. andere aanbieders van waterdata en informatie staat aangegeven in de onderstaande matrix. Ook de verschuiving van de positie van de nieuwe watermarkt is aangegeven.

De nieuwe watermarkt profileert zich nog meer als een infosite. De geboden informatie wordt dusdanig uitgebreid dat niet alleen de

professional optimaal bediend wordt, maar tegelijkertijd ook het brede publiek beter geïnformeerd wordt.

6.5 Samenwerking watermarkt en waterland

De watermarkt werkt samen met het portaal waterland. Waterland is de ingang voor het grote publiek. Het vormt de wegwijzer naar alle waterinformatiebronnen. Waterland is de frontoffice voor het publiek, de watermarkt vormt de backoffice met alle natte basisinformatie, informatieproducten en achtergrondinformatie van de Rijkswateren. Waterland draagt zorg voor goede vindbaarheid van het informatieaanbod van de watermarkt.

Waterland wil gevonden worden door een breed publiek en de public relations voor de Nederlandse watersector bedienen. Dit willen zij doen door bijvoorbeeld (inter)nationale conferenties of beurzen te organiseren; informatieve mailings voor doelgroepen; vervaardigen van promotiemateriaal voor diverse media. Ook willen zij investeren producten zoals bijvoorbeeld lespakketten.

6.6 De helpdesk water en de watermarkt

De helpdesk water i.o. zal de wegwijzer binnen de overheid vormen voor kennis en informatie over water. De helpdesk water kan de watermarkt gebruiken als informatief instrument, als backoffice voor alle vragen met betrekking tot gegevens en informatie over veiligheid en waterkwaliteit van de Rijkswateren. De verschillende infocentra van

de RWS diensten fungeren als backoffices voor het doorspelen van specialistische vragen. Deze backoffices worden door de helpdesk water omschreven als midoffices.

6.7 Resumé

WAT

- Alle natte basisinformatie van de Rijkswateren, landelijk, regionaal en projectmatig
- Alle afgeleide informatieproducten
- Achtergrondinformatie
- Informatie voor beheer en beleid
- De enige site met een compleet gegevens- en informatie aanbod natte basisinformatie Nederlandse Rijkswateren.

WAAR EN WANNEER

- Waar de doelgroep ook is je bent voor hen altijd bereikbaar
- Accuraat, real-time informatie
- Service gericht binnen een netwerk van front- en backoffices.

HOE

- Direct toegang tot de WADI-gegevens.
- Je krijgt middels informatie inzicht in trends, mogelijkheden en protocollen omtrent natte basisinformatie van Rijkswaterstaat.
- Instrumenten waarmee inzicht wordt verkregen in de data en trends.

WIE

- Voor alle waterbeheerders (overheden)
- Voor alle professionals die werken met waterdata (belanghebbenden)
- Voor elke gebruiker van watersystemen en waterwegen.
- Voor iedere geïnteresseerde

WAAROM

- Voor een snelle en eenvoudige toegang tot gegevens en informatie van de Rijkswateren
- Publieksgerichte dienstverlening
- Voor veiligheid en beheersbaarheid van water in Nederland

7. Groeimogelijkheden in de toekomst:

Buiten het beschreven minimum scenario voor de doorgroei van de watermarkt zijn er natuurlijk meerdere toekomstige scenario's denkbaar. In het kort worden een paar scenario's toegelicht.

7.1 Aanbod van waterdata van de overheid

Een gebruiker moet op een snelle en eenvoudige manier gegevens en informatie kunnen opvragen. Veel gebruikers zijn niet bekend met de manier waarop het water in Nederland wordt beheerd. De toekomst moet zijn één centrale ingang voor gegevens van alle door de verschillende overheden beheerde wateren.

Rijksoverheden en waterschappen werken al langere tijd samen op het gebied van integraal gegevens aanbod. Voorbeelden hiervan zijn het KRW geo-portaal en de bestrijdingsmiddelenatlas. In deze gevallen zijn er meerdere bronhouders die via een gezamenlijk portaal geaggregeerde gegevens aanbieden. Een volgende stap in deze samenwerking kan een integraal gegevensaanbod van basisinformatie opleveren. Alle waterstanden van Nederland via één site. Een centraal aanbod van alle waterkwaliteit gegevens en in één overzicht alle waterkeringen en dijken.

7.2 Aanbod van waterdata per stroomgebied.

De kaderrichtlijn water heeft het water in Europa ingedeeld in zogenaamde stroomgebieden. Volgens de definitie is een stroomgebied een gebied vanwaar al het over het oppervlak lopende water via een reeks stromen, rivieren en eventueel meren door één riviermond, estuarium of delta, in zee stroomt. Een stroomgebied bestrijkt dus een gebied welke over de Nederlandse grenzen heen gaat.

Vanuit deze stroomgebiedbenadering kan gedacht worden aan het integraal presenteren van gegevens van alle wateren binnen een stroomgebied. Hierbij zijn niet alleen nationale overheden, maar ook internationale overheden betrokken.

Een indeling in stroomgebieden heeft feitelijk alleen zin als ook de andere aanbieders van waterinformatie deze aanpak ondersteunen. Dat kan zowel door verwijzen naar informatie van de betreffende aanbieder als door daadwerkelijke integratie van het gegevensaanbod.

8. Conclusies en aanbevelingen

De huidige watermarkt

Biedt informatie, gegevens en producten uit de landelijke monitoring van Rijkswaterstaat. Het informatieaanbod en de wijze van aanbieden zijn voornamelijk afgestemd op de specialist: beleid, beheer en monitoring.

Basisinformatie is opgeslagen in DONAR.

Consequenties

- Incompleet aanbod van gegevens door huidige beperkingen van DONAR. Met name veel morfologische en biologische gegevens ontbreken.
- Voor het ontsluiten van gegevens via internet wordt gebruik gemaakt van schaduwdatabases en databases in eigen beheer. Deze hebben als nadelige effecten de gevoeligheid voor fouten en de hoge beheerkosten.
- De huidige informatievoorziening van de watermarkt bevindt zich vooral op het niveau van datavoorziening. Het aanbod richt zich voornamelijk op de professionele gebruiker, maar is slechts ten dele vraaggestuurd.
- Hiaat in de informatievoorziening. Slechte aansluiting bij beleid.
- De informatievoorziening is niet gericht op het publiek.

De nieuwe watermarkt

Vormt de centrale ingang voor alle natte basisinformatie en de bij deze basisinformatie horende informatieproducten en achtergrondinformatie van de Rijkswateren. Actueel, compleet en goed toegankelijk. Eén site voor alle waterbeheerders, professionals, gebruikers en iedere geïnteresseerde.

Basisinformatie is opgeslagen in WADI.

Consequenties

- Het centraal presenteren van basisinformatie via internet is een logisch vervolg op de centrale regie van basisinformatie.
- Efficiencywinst door centraal aanbieden van alle natte basisinformatie: overzichtelijk, goedkoop en gebruiksvriendelijk.
- Het aanbod van natte basisinformatie wordt aanzienlijk uitgebreid door het presenteren van gegevens uit WADI.
- Gegevensaanbod wordt uitgebreid met regionale en projectmatige gegevens.
- Alle gegevens worden direct uit de WADI database gehaald waardoor de kans op fouten aanzienlijk afneemt en de extra beheersinspanningen vanwege redundante opslag wordt voorkomen (besparing van tijd en kosten).

-
- De internetapplicaties zijn meer generiek in te zetten. Hierdoor zijn met dezelfde inspanning ook de regionale en projectmatige gegevens toegankelijk te maken.
 - De informatievoorziening gaat het niveau van data presenteren overstijgen en gaat zich meer richten op het aanbieden van bruikbare betekenisvolle informatie voor interne Rijkswaterstaat processen. Als positief neveneffect wordt de publieksgerichtheid hierdoor gelijktijdig versterkt zonder extra investering.
 - Minder producten die bovendien zijn afgestemd op de gebruikers. Een vraaggestuurd informatieaanbod (markt georiënteerd)
 - Enig en uniek in aanbod van gegevens.
 - Aansluiten bij de Nieuwe Webvoorzieningen Rijkswaterstaat.
 - Een proactieve houding in de samenwerking met de helpdesk water i.o. en de site waterland.
 - Levert in zijn geheel een bijdrage aan de vorming van een publieksgerichte Rijkswaterstaat.

Aanbevelingen

- Op basis van dit rapport het geschetste scenario uitwerken en businessplan schrijven met een kosten/baten analyse.
- Onderzoeken op welke manier de nieuwe watermarkt passend gemaakt kan worden binnen het IenI-beleid van Verkeer en Waterstaat.
- Inventariseren van de informatiebehoefte van de belangrijkste doelgroepen: de regionale diensten van Rijkswaterstaat, de waterbeheerders en beleidsmakers en professionele gebruikers.
- Voorstel is de sturing van het ontsluiten van natte basisinformatie bij de centrale regisseur natte basisinformatie neer te leggen.
- De waterbeheerders en beleidsmakers van rijksoverheid en waterschappen moeten zich verbonden voelen met de watermarkt.
- De vindbaarheid via internet moet optimaal zijn.
- Onderzoek de mate waarin de informatie wordt afgestemd op het grotere publiek en in hoeverre dit wordt overgelaten aan de markt.
- Rekening houden met toekomstige samenwerking met waterschappen en provincies (centraal gegevensaanbod) De watermarkt moet hierop ingesteld en voorbereid zijn en een onafhankelijk platform vormen.